

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobkyně: V. H., zast. Mgr. Lukášem Hojdnem, advokátem se sídlem Francouzská 299/98, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého náměstí 375/4, Praha 2, proti rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 12. 3. 2024, čj. MZDR 35198/2023-4/PRO, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 6. 2024, čj. 14 Ad 3/2024-39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši **4 114 Kč**, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Spor se v této věci týká nároku žalobkyně na poskytnutí jednorázové peněžní částky za protiprávně provedenou sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem (dále „zákon o protiprávních sterilizacích“). Nejvyšší správní soud se konkrétně zabývá tím, zda v případě žalobkyně došlo ke sterilizaci v rozporu s právem ve smyslu § 3 odst. 1 uvedeného zákona. V podstatné míře přitom vychází z již existující judikatury tohoto soudu, která se obdobnými situacemi již zabývala.

[2] Žalobkyně požádala žalovaného o poskytnutí jednorázové peněžní částky jako osoba sterilizovaná v rozporu s právem (ke sterilizaci u ní došlo v roce 2005 v nemocnici v Děčíně).

Žalovaný tuto žádost zamítl rozhodnutím ze dne 28. 11. 2023, čj. MZDR 31470/2023-5/PRO. Vyšel z toho, že sterilizace byla provedena se souhlasem žalobkyně a na její žádost. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně rozklad, který ministr zdravotnictví v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl.

[3] Proti rozhodnutí o rozkladu se žalobkyně bránila u Městského soudu v Praze, který výše uvedeným rozsudkem rozhodnutí ministra zdravotnictví zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Oproti žalobním námitkám sice shledal, že napadené rozhodnutí je přezkoumatelné a stejně tak nedal žalobkyni za pravdu, pokud jde o námitky týkající se vad (náležitosti) její žádosti o sterilizaci. Se žalobkyní se však ztotožnil v tom, že sterilizace byla provedena bez informovaného souhlasu, a tedy v rozporu s právem ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o protiprávních sterilizacích.

[4] Městský soud vyšel z toho, že v době provedení sterilizace žalobkyni byla již součástí českého právního řádu Úmluva o lidských právech a biomedicíně (č. 96/2001 Sb. m. s.). V návaznosti na její čl. 5 se zabýval tím, zda žalobkyně ke sterilizaci dala svobodný a informovaný souhlas. Žalovaný poskytnutí takového souhlasu dovozoval z dokumentů ze dne 13. 12. 2005, resp. 17. 11. 2005. Městský soud k tomu v návaznosti na závěry judikatury Ústavního soudu i nejvyšších soudů poukázal na to, že součástí zdravotnické dokumentace žalobkyně je pouze obecný „informovaný souhlas“ v rozsahu jedné věty [„Byl(a) jsem seznámena(a) s léčebným postupem v souvislosti s mým onemocněním, vč. případných rizik a souhlasím se způsobem vyšetření, operačním zákrokem, způsobem anestezie“]. Ten navíc není žalobkyní podepsán. Jeho obsah soud označil za hrubě nedostatečný k tomu, aby mohl dovodit, že žalobkyně ke sterilizaci dala svůj svobodný a informovaný souhlas. Není z ně zřejmé, k jakému zákroku žalobkyně dala souhlas (do nemocnice se dostavila za účelem plánovaného porodu císařským řezem a její souhlas se tedy v první řadě musel týkat tohoto zákroku). Souhlas se sterilizací nevyplývá ani ze shodného „informovaného souhlasu“ žalobkyně z 17. 11. 2005. Ani ten není podepsán a ani ten nezmiňuje sterilizaci. Navíc časově předchází žádosti žalobkyně o provedení sterilizace (ze dne 29. 11. 2005).

[5] Zohlednit je třeba i povahu daného zákroku, k čemuž městský soud odkázal na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a odbornou literaturu. Pacientka musí být poučena nejen o účelu a povaze sterilizace, ale i o jejích následcích a rizicích, ale také o možných alternativách a jejich (ne)výhodách. Skutečnost že pacientka byla řádně poučena a souhlas tak byl informovaný, má povinnost prokázat zdravotnické zařízení. Ze zdravotnické dokumentace žalobkyně řádné poučení dovodit nelze. Dokumenty, na které žalovaný odkazoval, neprokazují vůbec nic o tom, že by žalobkyni bylo dáno náležité poučení. Není zde uvedeno nic konkrétního o rozsahu poučení. Řádné poučení nelze dovodit ani z žádosti žalobkyně o sterilizaci z 29. 11. 2005. Městský soud v této souvislosti vyslovil určité pochybnosti o vypovídací schopnosti žádosti. Předtištěný formulář není příliš slučitelný se závažností zákroku. Ke sterilizaci by mělo docházet pouze po pečlivém zvážení zákroku pacientkou a zevrubném rozhovoru s lékařem. O autentičnosti přání žalobkyně podstoupit sterilizaci příliš nevypovídají odborné a zkratkovité termíny v žádosti. Ty spíše naznačují, že hlavní roli při formulování důvodů hrál zdravotnický personál. Zda k nepřipustnému ovlivnění vůle žalobkyně došlo zde však není rozhodné, neboť z žádosti nelze dovodit náležité poučení žalobkyně. Městský soud tedy uzavřel, že ze zdravotnické dokumentace žalobkyně nevyplývá, že by dala ke sterilizaci informovaný souhlas. A již vůbec z ní nevyplývá, že by šlo o souhlas informovaný. Nelze vyloučit, že by jej šlo dovodit z jiných

pokračování

důkazů, žalovaný však žádné takové neuvedl, ač v daném řízení podle judikatury uplatní ve zvýšené míře povinnost správního orgánu zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Z ničeho ani nevyplývá, že by jiné důkazy mohly existovat.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobkyně

[6] **Žalovaný (stěžovatel)** podal proti tomuto rozsudku kasační stížnost. Předně namítl, že městský soud neprávě posoudil otázku, zda u žalobkyně došlo ke sterilizaci v rozporu s právem ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o protiprávních sterilizacích. Stěžovatel v tomto směru zdůraznil, že je třeba aplikovat platnou a účinnou právní úpravu v době provedení sterilizačního zákroku. Městský soud přitom aplikuje pozdější úpravu, což zákon o protiprávních sterilizacích neumožňuje. Jde o nepřipustnou retroaktivitu. V době daného zákroku byl obecně souhlas pacienta vyžadován, pokud se nejednalo o neodkladnou péči (§ 23 odst. 1 a 2 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění účinném do 30. 6. 2006). Obecným pravidlem pro podobu poučení pacienta byla (a stále je) ústní forma (pouze tam, kde tak stanoví zákon, musí být dodržena forma písemná). V případě sterilizačního zákroku byla písemná forma stanovena jen ve vyjmenovaných případech (dle směrnice Ministerstva zdravotnictví ČSR ze dne 17. prosince 1971, o provádění sterilizace, je tomu v případě písemné žádosti o sterilizaci, resp. vědomosti pacientky o to, zda je zákrok reparabilní). Obě tyto podmínky byly v dané věci naplněny, avšak městský soud v rozporu s tehdy platnými právními předpisy jejich obsah odmítl stejně jako ústní podobu poučení. Městský soud zdůrazňuje nezbytnost zevrubného poučení, s čímž stěžovatel v zásadě souhlasí, nicméně v bodě č. 28 napadeného rozsudku městský soud za chybné považuje, že v informovaných souhlasech není uvedeno nic konkrétního o rozsahu poučení, tedy o povaze zákroku, jeho důsledcích, rizicích a alternativách. Podle stěžovatele však takovéto posuzování není na místě. Žádný takový požadavek zachycený v písemné podobě právní předpisy v rozhodné době nestanovily a žalobkyně nedostatek poučení v řízení o veřejném subjektivním právu neprokázala.

[7] Kromě formy jsou nesprávné závěry městského soudu i ve vztahu k rozsahu poučení. Poučení o alternativách bylo do zákona o péči o zdraví lidu zavedeno až novelou účinnou od 15. 5. 2007. Přesto soud na několika místech odůvodnění uvádí, že žalobkyně měla být poučena o alternativách. Toto tvrzení žalobkyně v žádosti o odškodnění ani v rozkladu vůbec nevznesla. Městský soud tak domýšlí tvrzení o nezákonnosti za ni. O alternativách jako součásti poučení se ve zcela obecné rovině zmiňuje žalobkyně až v žalobě, ale neuvádí, že by se jí tohoto poučení nedostalo. Ani Úmluva o lidských právech a biomedicíně nestanovila, že musí být písemná forma poučení. Stěžovatel se dále vymezil i proti standardu informovaného souhlasu, jak z něj městský soud vychází. Právní úprava v rozhodném znění nevyžadovala, aby poučení obdržel pacient písmeně (případně v jaké kvalitě, standardu nebo délce). I kdyby byla v daném období zavedena povinná písemná forma poučení, je iluzorní si myslet, že do něj bude možné beze zbytku zahrnout všechna myslitelná poučení. K doplnění všech informací o zákroku a rozptýlení obav pacienta před operací bude vždy sloužit ústní pohovor s lékařem. K tomu stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2023, sp. zn. 25 Cdo 3100/2021. Mezi podáním žádosti a samotným zákrokem neuplynula významně dlouhá doba a ani naopak přílišně krátká. Žalobkyně měla 14 dní na to, aby se lékařského personálu na cokoliv zeptala. Nadto byla poučena nejméně dvěma lékaři.

[8] Stěžovatel zpochybnil též závěr městského soudu, podle něhož souhlas žalobkyně se sterilizací nevyplývá ani z dokumentu ze 17. 11. 2005, neboť časově předchází žádosti o provedení sterilizace. Podle § 27a odst. 2 zákona o péči zdraví lidu, ve znění účinném do 31. 5. 2006, musí být náležitě poučena osoba ještě před podáním samotné žádosti. Dvoji dokumenty o poučení ve zdravotnické dokumentaci svědčí o tom, že žalobkyně byla poučena dvakrát, a i přesto k zákroku přistoupila. Městský soud bezdůvodně upřednostnil jednu operaci, pokud usoudil, že souhlas se zákrokem se musel vázat především k císařskému řezu. Není zřejmé, z čeho městský soud dovozuje, že se nejednalo o souhlas se sterilizací. Závěry, k jakému zákroku se dané dokumenty vztahují, založil městský soud pouze na své nepodložené domněnce.

[9] Další část kasačních námitek se týká nesprávně interpretovaného rozložení důkazního břemene. K závěru městského soudu, podle něhož skutečnost, že pacientka byla řádně poučena a souhlas byl tak informovaný, má povinnost prokázat zdravotnické zařízení, stěžovatel namítl, že zdravotnické zařízení není subjektem práv (tím je poskytovatel zdravotních služeb). I přes přehlédnutí zastaralé právní terminologie je dané tvrzení soudu o důkazním břemenu zcela mimoběžné. Poskytovatel není účastníkem daného řízení, pročez nelze dovodit, že by nesl důkazní břemeno. To se týká jen sporů civilních Řízení podle zákona o protiprávních sterilizacích je řízením o žádosti, v němž žadatel prokazuje své právo, aniž je dotčena zásada materiální pravdy. Jedná se o řízení, které je toliko ovládáno zásadou dispoziční s korektivem obecných zásad (mimo jiné zásady materiální pravdy).

[10] Nesprávné jsou i právní závěry městského soudu ve vztahu k žádosti o sterilizaci. Uvádí-li, že předtištěné formuláře „nejsou příliš slučitelné“ se závažností zákroku, nejedná se podle stěžovatele o určitý závěr. Náležitosti žádosti o provedení sterilizace upravuje § 6 výše zmíněné směrnice, který stanoví povinnou písemnou formu, nikoliv však, že by žádost o tento typ zákroku nemohla být podána na formuláři. Není na soudu, aby překračoval své pravomoci a dotvářel právní úpravu. Z praktického hlediska by byl eventuální požadavek ve své podstatě nežádoucí i pro pacienty. Formulářové (předtištěné) dokumenty, které navazují na ústní rozhovor s pacientem, jsou standardním postupem. Městský soud nahrazuje a domýšlí intelektuální schopnosti žalobkyně a své vlastní domněnky o tom, že medicínské důvody spatřované lékaři jsou tu prezentovány jako přání pacientky dává do přímé souvislosti s potlačením její autonomní vůle. Úvahy soudu však zůstávají pouze v rovině jeho domněnek. Žalobkyně žádost vlastnoručně podepsala. Netvrdila, že by byla donucena ji podepsat a měla dostatek času si promyslet, zda chce sterilizaci podstoupit. Vzhledem k významu ústního poučení není nijak na závadu a v rozporu s předpisy, pokud jsou důvody k provedení sterilizace následně uvedeny zavedenými zkratkami. Uvedení opakovaných císařských řezů je tak odpovídajícím důvodem žádosti. Ta je toliko soukromou listinou. Co se týče pochybnosti městského soudu ohledně zdůvodnění žádosti, nelze zcela eliminovat základní zásadu, podle níž právo přejde bdělým.

[11] **Žalobkyně** se ve vyjádření ztotožnila s napadeným rozsudkem a navrhla zamítnutí kasační stížnosti. Zdůraznila, že obligatorní podmínkou provedení sterilizace bylo řádné poučení. Povinnost náležitě poučit vyplývala jak ze shora zmíněné směrnice, tak z Úmluvy o lidských právech a biomedicíně. Ve zdravotnické dokumentaci jsou pouze dva listy označené jako „informované souhlasy“, ty byly žalobkyni předloženy při přijetí do

pokračování

nemocnice, kdy již trpěla silnými fyzickým bolestmi a psychickým vypětím. Dané listy jsou navíc strohé a obecné. S těmito listinami se městský soud správně vypořádal. Nadto žalobkyně uvádí, že v průběhu celého řízení opakovaně sdělovala stěžovateli, že o zákroku sterilizace nebyla nikdy ani ústně řádně poučena. Na porušení rozhodných právních předpisů (tedy i Úmluvy o lidských právech a biomedicině) stěžovatele několikrát upozorňovala. Poučení o zákroku vyžadovalo písemnou formu. Ve shodě s městským soudem má žalobkyně za to, že povinnost prokázat řádné poučení má poskytovatel zdravotních služeb. Obrácení důkazního břemene by mělo být využito i v tomto případě. Byť stěžovatel v kasační stížnosti reflektuje zásadu materiální pravdy, v průběhu celého řízení neučinil téměř ničeho, aby zjistil skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Žalobkyně setrvává též na tom, že žádost o sterilizaci nebyla řádně odůvodněna.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Stěžovatel v kasační stížnosti uplatnil tři okruhy kasační argumentace. První se týká nesprávného posouzení právní otázky, zda u žalobkyně došlo ke sterilizaci v rozporu s právem (ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o protiprávní sterilizaci). Další část námitek se týká otázky rozložení důkazního břemene a stěžovatelka taktéž namítá nesprávné právní posouzení ve vztahu k žádosti o sterilizaci.

[15] Jde-li o první z výše vymezených okruhů kasační argumentace, zde stěžovatel s odkazem na obecný princip retroaktivity práva předně namítá, že městský soud v dané věci nepřípadně aplikoval pozdější právní úpravu, k čemuž stěžovatel odkazuje na obsah § 23 zákona o péči o zdraví lidu (ve znění účinném od 30. 6. 2006) a zdůrazňuje význam ústní formy poučení. V tomto ohledu je podle Nejvyššího správního soudu nutno upozornit předně na to, že městský soud si byl požadavku vycházet z právní úpravy rozhodné v době provedení sterilizace vědom (viz bod 17 napadeného rozsudku). Z odůvodnění napadeného rozsudku naopak nelze nijak dovodit, že by zde městský soud použil § 15 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotnických službách, jak stěžovatel v kasační stížnosti uvádí. Jak plyne z odůvodnění napadeného rozsudku, městský soud zde především vyšel z čl. 5 výše uvedené úmluvy a dále v návaznosti na existující judikaturu přihlédl k povaze daného zákroku.

[16] Ve vztahu k této (první) části kasační argumentace je však především třeba poukázat na závěry plynoucí z rozsudku NSS ze dne 14. 11. 2024, čj. 5 As 95/2024-39. V něm totiž tento soud dospěl mimo jiné k závěru (a to v případě sterilizace provedené ještě dříve než v nyní projednávané věci) o povinnosti poučit pacientku o důsledcích sterilizačního zákroku v písemné formě (viz zejména body 25 a násl. odkazovaného rozsudku). Lze dodat, že odkazovaný rozsudek ve výše označeném bodě v této souvislosti výslovně zdůraznil ve vztahu ke konkrétnímu poučení o tzv. reparabilitě sterilizace, že k takovému poučení má dojít v písemné podobě, a to až po schválení žádosti o sterilizaci. Požadavky na svobodný a

informovaný souhlas s daným zákrokem pak shrnul Nejvyšší správní soud například v rozsudku NSS z 31. 1. 2025, čj. 2 As 114/2024-38 (bod 37). Přestože tak v uvedeném rozsudku primárně nečinil (jako v nynější věci městský soud) s odkazem na Úmluvu o lidských právech a biomedicíně, obsahově se jedná o požadavky obdobné. V nyní projednávané věci se tak lze ztotožnit se závěry městského soudu, podle něhož zdravotnická dokumentace žalobkyně požadavky na informovaný souhlas nenaplní. Obsah stěžovatelkou zmiňovaných souhlasů (ze dne 13. 12. 2005, resp. 17. 11. 2005) ve světle výše uvedené judikatury nemůže v tomto směru obstát. Na závěru o nedostatečnosti poučení (souhlasu) pak nemohou nic změnit ani dílčí argumenty stěžovatele týkající se povinnosti poskytnout poučení ještě před podáním žádosti o sterilizaci, resp. spočívající v tom, že dokument ze dne 13. 12. 2005 se týkal zákroku spočívajícího v provedení sterilizace, a nikoliv v samotného provedení císařského řezu. Oba tyto argumenty totiž podstatu závěrů městského soudu (s nímž se Nejvyšší správní soud ztotožnil) nijak nevyvrací, přičemž i z kontextu a systematiky odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že i ze strany městského soudu se týkalo o závěry doplňující (dílčí). Nad rámec výše uvedeného pak Nejvyšší správní soud poznamená, že stěžovatel v kasační stížnosti ani nijak nereaguje na další východisko městského soudu, který v napadeném rozsudku poukázal na to, že oba zmiňované „informované souhlasy“ (ze dne 17. 11. 2005 a 13. 12. 2005) žalobkyně nepodepsala.

[17] Pro úplnost pak lze dodat, že Nejvyšší správní soud nemá v rámci daného okruhu kasační argumentace oproti stěžovateli ani za to, že by městský soud za žalobkyni nepřipustně domýšlel tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí. Takové pochybení soudu, které by mělo vést k závěru o nezákonnosti jeho postupu, není v dané věci myslitelné již z toho důvodu, že žalobkyně přímo v žalobě požadavky na obsah poučení včetně možných alternativ výslovně uvádí (viz bod 12 žaloby). I v tomto ohledu navíc platí, že chybějící poučení o alternativách netvoří rozhodující bod, na němž by byly závěry městského soudu o nedostatečnosti poučení postaveny.

[18] V další části kasační argumentace stěžovatel namítá, že městský soud nesprávně interpretoval rozložení důkazního břemene. Poukazuje přitom na to, že použil zastaralou a nepřiléhavou právní terminologii (důkazní břemeno v řízení podle zákona o protiprávních sterilizacích nesvědčí zdravotnickému zařízení ani poskytovateli zdravotních služeb), a zdůrazňuje, že v řízení podle uvedeného zákona je řízením o žádosti (ovládané zásadou dispoziční), v němž je to žadatel, kdo prokazuje svoje právo.

[19] Ve vztahu k této části kasační argumentace stěžovatele je třeba připustit, že byt' bylo žalobou napadené rozhodnutí vydáno žalovaným v řízení podle zákona o protiprávních sterilizacích, odůvodnění napadeného rozsudku skutečně vztahuje povinnost prokázat řádné poučení ke zdravotnickému zařízení (viz bod 27 rozsudku). Stěžovatel ovšem přehlíží, že tato část odůvodnění představuje jen určité východisko (k tomu co má plynout ze zdravotnické dokumentace) pro další závěry městského soudu. Byt' lze souhlasit s tím, že toto vymezení (dle stěžovatele navíc terminologicky nesprávné) není z hlediska podstaty sporu přiléhavé (zdravotnickému zařízení, resp. poskytovateli zdravotnických služeb v daném řízení nesvědčí žádné procesní postavení), nelze přehlédnout, že napadený rozsudek se otázkou důkazního břemene zabýval i ve své další části (viz bod 32 rozsudku). Podstata dané otázky v nynější věci tedy – zjednodušeně řečeno – spočívala v tom, zda v daném řízení

pokračování

svědčí stěžovateli (jako správnímu orgánu) ve zvýšené míře povinnost zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Městský soud v tomto ohledu vyšel zjevně z toho, že stěžovatel tuto povinnost nesplnil a žádné dostatečné (další) důkazy neuvedl. Ve své podstatě jde i v této části kasační stížnosti o obdobnou argumentaci, jakou již stěžovatel vznesl i v jiných případech sterilizací provedených v rozporu s právem. Nyní rozhodující senát neshledal v nyní posuzované věci důvody, pro které by se nosné závěry vyslovené zejména v rozsudku NSS ze dne 4. 7. 2024, čj. 9 As 61/2023-65, č. 4623/2024 Sb. NSS), pokud jde o rozložení důkazní břemena v řízení o žádosti podle zákona o protiprávních sterilizacích, na nyní projednávanou věc nevztahovaly. Na daný typ řízení nelze mechanicky aplikovat běžné požadavky uplatňující se v řízení o žádostech (viz též rozsudek NSS ze dne 19. 9. 2024, čj. 7 As 12/2024-45, bod 25 a násl.). Závěry nyní napadeného rozsudku jsou přitom s východisky odkazované judikatury souladné. Tato část kasační argumentace proto není důvodná.

[20] Závěrečná část stěžovatelem uplatněné kasační argumentace se pak týká „právního posouzení ve vztahu k žádosti o sterilizaci“. K této části argumentace, v níž stěžovatel polemizuje s některými závěry napadeného rozsudku, považuje Nejvyšší správní soud za nutné předně předeslat, že napadený rozsudek se žádostí žalobkyně o sterilizaci zabýval ve dvou ohledech. V návaznosti na uplatněné žalobní námitky se jednak zabýval náležitostmi žádosti podané žalobkyní (viz část III.3 napadeného rozsudku). V této části dílem neshledal důvod se žalobními námitkami vůbec zabývat, a dílem se ztotožnil se závěry stěžovatele, podle nichž namítané vady žádosti nemají vliv na rozhodnutí žalovaného. Danou část žalobních námitek tedy neshledal důvodnou (body 35 a 36 napadeného rozsudku). Vedle toho však městský soud hodnotil žádost žalobkyně o provedení sterilizace i z toho hlediska, zda z ní případně lze dovozovat řádné poučení žalobkyně jakožto podmínku informovaného souhlasu se sterilizací (viz část III.2 rozsudku, zejména jeho bod 29).

[21] Ze stěžovatelkou uplatněné kasační argumentace není v dané části především jednoznačné, ve vztahu k jakým závěrům městského soudu se vymezuje. Zmiňuje totiž sice body 29 a 30 rozsudku, současně ale zdůrazňuje právní úpravu týkající se náležitostí dané žádosti, k čemuž připojuje další (rozsáhlejší úvahy) o formulářových (předtištěných) žádostech ve zdravotnictví, resp. používání lékařské terminologie v takových žádostech. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že stěžovatel nijak nezpochybňuje východisko městského soudu, podle něhož informovaný souhlas žalobkyně dovozoval z dokumentů ze dne 13. 12. 2005, resp. 17. 11. 2005 (viz bod 18 napadeného rozsudku). Je tedy třeba vycházet z toho, že městský soud se mimo to (nad rámec) ještě zabýval tím, zda informovaný souhlas žalobkyně nelze dovodit též z obsahu její žádosti (přičemž dospěl k závěru, že nikoliv). Nynější kasační námitky se však nijak přímo netýkají toho, zda a nakolik bylo možné takový souhlas ze žádosti dovozovat. Soustředí se totiž na otázku náležitostí žádosti, její formy, resp. odbornosti (podoby) v ní použité terminologie. Jak již nicméně bylo výše uvedeno, pokud jde o náležitosti této žádosti, městský soud v napadeném rozsudku žádné vady svědčící nezákonnosti rozhodnutí stěžovatele neshledal. Bylo by tedy zcela nepřipadné a rozporné s předchozím průběhem řízení, pokud by se nyní Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda tato žádost žalobkyně požadavky právní úpravy (kladené na tento typ žádosti) naplňovala či nikoliv.

[22] Pro případ, že by svým obsahem daná část kasační argumentace směřovala i proti té části napadeného rozsudku, v níž městský soud neshledal naplnění podmínky informovaného souhlasu ani z posuzované žádosti, pak lze uvést, že i obdobnou otázkou se již existující judikatura tohoto soudu zabývala. Nejvyšší správní soud již ve shora zmiňovaném rozsudku čj. 7 As 12/2024-45 (viz zejména jeho body 18-22), dospěl mimo jiné i k závěru, že za informovaný souhlas nelze považovat podpis žádosti o sterilizaci (a to i v situaci, kdy v žádosti bylo uvedeno, že si je žadatelka o provedení sterilizace vědoma toho, že zákrok je trvalý a nezvratný). Jak již bylo nastíněno shora, ani v tomto ohledu se totiž nejedná o dostatečné poučení o všech aspektech a následcích zákroku (viz taktéž již zmiňovaný rozsudek čj. 2 As 114/2024-38, bod 37 a násl.). Ani tato část kasační argumentace proto není důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Přestože tedy Nejvyšší správní soud některé dílčí závěry městského soudu s ohledem na aktuální judikaturu do jisté míry korigoval či upřesnil, podstata závěrů napadeného rozsudku obstála a na jeho závazném právním názoru (tedy že u žalobkyně došlo ke sterilizaci v rozporu s právem ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o protiprávních sterilizacích) není třeba nic měnit (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 14. 4. 2009, čj. 8 Afs 15/2007-75, č. 1865/2009 Sb. NSS, bod 76). Nejvyšší správní soud tak s ohledem na shora uvedené kasační stížnost neshledal důvodnou, a proto ji dle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[24] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšné žalobkyni soud přiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti spočívajících v odměně jejího zástupce za jeden úkon právní služby (vyjádření ke kasační stížnosti) ve výši 3 100 Kč a náhradě hotových výdajů ve výši 300 Kč [§ 7 bod 5. ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2024]. K vyčíslení nákladů ze strany žalobkyně soud pro úplnost uvádí, že odměnu za úkon spočívající v přípravě a převzetí zastoupení jí přiznal již městský soud, přičemž samotné vyčíslení nákladů nepředstavuje úkon, za který by odměna dle advokátního tarifu náležela. Lze tak uzavřít, že odměnu (zvýšenou o 21 % DPH v částce 714 Kč) v celkové výši 4 114 Kč je stěžovatel povinen zaplatit žalobkyni do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 12. března 2025

Milan Podhrázký
předseda senátu